

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Таврійський державний агротехнологічний університет

Факультет економіки і бізнесу

Кафедра економіки підприємств

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки і
бізнесу

доц. _____ С.В.Карман

„_____” _____ 2011 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

„Регіональна економіка”

(за вимогами КМСОНП)

за напрямом: 6.030509 “Облік і аудит”

Форма навчання	Нормативні дані												
	Курс	Семестр	Лекції, год.	Лабораторні, год.	Семінари, практичні,	Всього аудиторних годин	Самостійні, індивідуальні заняття год.	аудиторна і позааудиторна робота (год./кредити ECTS)	курсіві проекти (роботи) (год./кредити ECTS)	навчальна практика (год./кредити ECTS)	підсумковий контроль (форма, семестр, год./кредити ECTS)	Всього год.	кредити ECTS
денна	2	3	30	-	30	60	84	144/4	-	-	іспит	180	5

Робоча програма складена на підставі Галузевого стандарту освіти „Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра з галузі знань 0503- Економіка і підприємництво”/Кол.авт. під керівн. А.Ф.Павленка. – К: КНЕУ.

Програму розробила: к е н в о доц. викладач Завадських Г.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки підприємств, протокол № 1 від ”30 „ серпня 2011р.

Зав. кафедри _____

к.е.н., доц. Грицаєнко Г.І.

УДК 330 (075.8)
ББК 65.01 я 73

Регіональна економіка. Програма навчального курсу для студентів факультету обліку та аудиту за освітньокваліфікаційним рівнем “бакалавр” з напрямку 6.030509 “Облік і аудит”, – Таврійський державний агротехнологічний університет, 2011.

Розробник: к е н в о доц. викладач кафедри економіка підприємства Завадських Г.М.

Рецензенти:

ББК 65.01 я 73

Таврійський державний агротехнологічний університет, 2011

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ “РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА”

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Предмет: Регіональна економіка

Курс. Підготовка	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Курс	Галузь знань: 0503 “Економіка та підприємництво”	Нормативна дисципліна
Підготовка бакалаврів	Напрямок: 6.030509 “Облік і аудит”,	Рік підготовки: 2 семестр: 1
Кількість кредитів ECTS – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції: 30 годин
Модулів: 2		Семінари: 30 годин
Змістових модулів: 2		
Загальна кількість годин: 144		Самостійна робота: 72 години
Тижневих годин: 4		Індивідуальна робота: 12 годин
		Вид контролю: іспит

2. МЕТА

Мета курсу – формування системи знань щодо розміщення і територіальної організації продуктивних сил України, аналізу стану і визначення головних напрямків регіонального розвитку економіки в умовах ринкових відносин, а також екологічних знань, мислення та свідомості економістів.

Предмет курсу – господарський комплекс України та її регіонів.

Завдання курсу – вивчення теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки та надання студентам необхідних знань щодо новітніх тенденцій розвитку цієї галузі науки, формування у них умінь і практичних навичок при вирішенні практичних питань стосовно розміщення продуктивних сил, з урахуванням демографічних, соціальних та екологічних факторів, засвоєння принципів раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища, понять про екологічний моніторинг, екологічні нормативи і стандарти.

Об'єктом вивчення виступають усі елементи просторової організації продуктивних сил – природно- і трудоворесурсний потенціал, галузеві і міжгалузеві комплекси, територіальні форми організації продуктивних сил та системи господарювання, соціальна інфраструктура тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: взаємодія з природними, географічними та технічними науками. Тісний зв'язок з економічною теорією яка вивчає і формулює економічні закони і категорії, що слугують методологічним підґрунтям для розвитку понятійного апарату науки про розміщення продуктивних сил і регіональної економіки. Використовує результати наукових досліджень і збагачує власними категоріями галузеві економіки, економіки природокористування, економічну статистику, економічну і соціальну географію, економічну кібернетику, економіку праці, фінанси, історію народного господарства, картографію.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати: теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки, завдання ефективного використання природних, науково-виробничих та людських ресурсів регіонів країни, територіальні і галузеві структури господарського комплексу, наукові засади державної регіональної економічної політики;

вміти: проводити дослідження і надавати наукове обґрунтування раціонального (ефективного) розміщення і територіальної організації продуктивних сил та засад регіональної економічної політики;

бути ознайомленим: з законодавчими актами України з проблем розміщення продуктивних сил і регіональної економіки, а також з зарубіжним досвідом щодо розміщення і територіальної організації продуктивних сил та засад регіональної економічної політики.

3. ПРОГРАМА

Вступ.

Радикальна трансформація соціально-економічних структур, що здійснюється в Україні, визначає необхідність наукового обґрунтування принципово нових методологічних основ вивчення процесів розміщення продуктивних сил країни та оптимізації територіальної структури економічної системи. Пріоритетність соціального розвитку, інтеграція економічного й екологічного підходів до розміщення продуктивних сил та актуальність підвищення рівня ресурсно-економічної безпеки держави потребують реального втілення в практику господарювання принципів сталого розвитку як надійної основи ефективного використання потужного потенціалу продуктивних сил суспільства. Впровадження у навчальний процес дисципліни “Регіональна економіка” має на меті формування системи знань, умінь та навичок з розв’язання задач, що виникають у повсякденній практиці розміщення продуктивних сил і регіональної економіки.

Регіональна економіка – це наука, яка всебічно досліджує сучасні тенденції розвитку продуктивних сил і вивчає загальні закономірності розташування продуктивних сил та їх конкретний прояв у загальному і територіальному аспектах на регіональному і міжрегіональному рівнях, та вивчає економічну результативність територіальної організації виробництва для обґрунтування ефективної регіональної політики. Тому її вивчення має стати

основою для освоєння системи інших, більш конкретних економічних дисциплін. Розуміння закономірностей і принципів розміщення продуктивних сил і регіональної економіки допомагає спеціалістам орієнтуватися у проблемах оптимального розміщення продуктивних сил та розвитку регіонів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Регіональна економіка.

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни.

Предмет курсу. Визначення предмета курсу. Територіальний поділ праці і розміщення продуктивних сил. Місце курсу в системі наукових дисциплін. Зв'язок з економічною теорією, статистикою, галузевими економіками та іншими дисциплінами. Методологічні основи курсу. Матеріалістична діалектика. Спеціальні методи. Завдання курсу. Значення курсу в професійній підготовці економістів. Структура курсу. Теоретичні основи розміщення продуктивних сил. Народногосподарський комплекс як форма організації продуктивних сил. Економіка районів. Місце і роль України в світовому економічному просторі. Зовнішньоекономічні зв'язки республіки.

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та територіальна організація господарства.

Економічні закони суспільного виробництва і закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер. Сучасні інтеграційні процеси. Вирівнювання рівнів економічного і соціального розвитку окремих регіонів. Основні закономірності розміщення продуктивних сил: соціальна спрямованість, усталеність розвитку, національна економічна безпека, планованість, керованість, комплексність, конкурентноздатність, ефективність господарства економічних районів. Найважливіші принципи і фактори розміщення продуктивних сил. Визначальна роль екологічних і соціальних критеріїв у розміщенні виробництва. Місце соціальної сфери в територіальній організації продуктивних сил. Пріоритетність розвитку соціальної сфери. Вплив науково-технічного прогресу на розміщення продуктивних сил. Основні напрями подальшого розвитку та вдосконалення розміщення продуктивних сил України.

Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства.

Економічне районування як науковий метод територіальної організації народного господарства. Територіальний поділ праці – основа формування економічних районів. Наука про економічне районування. Визначення економічного району. Головні ознаки району. Районоутворюючі фактори. Об'єктивний характер формування району.

Принципи економічного районування. Районний господарський комплекс та його галузева структура (три групи галузей). Форми територіальної організації продуктивних сил економічних районів.

Типи економічних районів. Макро-, мезо – і мікрорайони. Генеральне економічне районування. Практичне значення економічного районування. Особливості районування.

Сучасне мезорайонування України, в основі якого мережа економічних районів (регіонів): Донецький (Донецька і Луганська області); Придніпровський (Дніпропетровська, Запорізька і Кіровоградська); Східний (Полтавська, Сумська, Харківська); Центральний (Київська, Черкаська і м. Київ); Поліський (Волинська, Житомирська, Рівненська і Чернігівська); Подільський (Вінницька, Тернопільська і Хмельницька); Причорноморський (Автономна Республіка Крим, Одеська, Миколаївська і Херсонська); Карпатський (Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька і Закарпатська області).

Територіальна структура народного господарства. Диспропорції у територіальній структурі національної економіки. Критерії та шляхи удосконалення.

Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці.

Територіальний поділ праці як одна з форм суспільного поділу праці. Проблема територіального поділу праці для будь-якого регіону.

Різновиди ТПП: генеральний – між країнами й великими економічними регіонами; внутрішньорегіональний – між промисловими вузлами й містами; довкола економічного центру (міста, комбінату); приміське сільське господарство й поставки його продукції до економічного центру; постадійний, при якому стадії виробничого процесу територіально роз'єднані (вилов риби – переробка – консервування, копчення, соління); фазовий – одна й та сама продукція (наприклад, фрукти) надходить до центрів з різних місць протягом року; епізодичний – регіони або країни обмінюються якимись товарами непостійно.

Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики.

Визначення регіональної економічної політики. Регіональна політика як складова і невід'ємна частина загальних соціально-економічних перетворень. Основні напрями державної регіональної економічної політики. Об'єкти державної регіональної політики. Суб'єкти державної регіональної політики.

Цілі державної регіональної політики. Підвищення ефективності територіального поділу праці. Оптимізація інтеграційних і дезінтеграційних процесів. Врахування особливостей регіонів. Збалансованість розвитку в контексті сталого розвитку. Примноження національного багатства країни.

Завдання державної регіональної політики у сферах економічній, соціальній, екологічній. Забезпечення комплексності і раціональної структури господарства регіонів. Розвиток підприємництва та ринкової інфраструктури. Підвищення добробуту населення. Оптимізація населення. Оптимізація соціальних прав громадян. Поліпшення демографічної ситуації. Удосконалення системи розселення. Регулювання природно-господарської збалансованості регіонів. Екологічне обґрунтування розміщення продуктивних сил.

Розмежування повноважень між центром і регіонами. Підвищення ролі територій у розвитку і розміщенні продуктивних сил. Посилення спрямовуючої і координуючої ролі держави. Гармонійне поєднання державного управління і місцевого самоврядування як основи розмежування повноважень у сфері управління економікою.

Тема 6. Механізм реалізації регіональної економічної політики.

Регіональні аспекти управління державним та комунальним сектором економіки.

Механізми реалізації державної регіональної економічної політики. Складові елементи механізму реалізації державної регіональної економічної політики: законодавчо-нормативна база, бюджетно – фінансове регулювання регіонального розвитку, прогнозування, планування і програмування, вільні економічні зони, міжрегіональне і прикордонне співробітництво.

Сучасна концепція розміщення продуктивних сил. Схеми – прогнози та державні програми розвитку й розміщення продуктивних сил України, економічних районів і областей на тривалу перспективу.

Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах.

Економіка країни як єдиний народногосподарський комплекс. Значення агропромислового комплексу (АПК) в народному господарстві. Пріоритетність вирішення продовольчої проблеми. Галузева структура АПК. Форми організації виробництва в АПК. Територіальна організація АПК України: спеціалізовані та інтегральні АПК. Значення транспорту в народному господарстві. Вплив на розміщення продуктивних сил та формування раціональних господарських зв'язків. Умови і чинники, що впливають на формування і розміщення транспортної мережі, обсяг та структуру вантажообороту. Вплив науково-технологічного прогресу на розвиток та розміщення галузей комплексу. Потенціал соціальної сфери. Соціально-культурні галузі: освіта, культура, охорона здоров'я. Матеріально-побутові галузі: торгівля, громадське харчування, побутове обслуговування, житлово-комунальне господарство. Основні напрями поліпшення розміщення продуктивних сил у перспективі.

Зрушення у галузевій структурі народного господарства під впливом соціальної переорієнтації та технологічного прогресу.

Тема 8. Природний та трудовресурсний потенціал України

Природно-ресурсний потенціал і його структура. Місце України у світових сировинних і паливно-енергетичних ресурсах та ступінь забезпечення власних потреб. Кількісна та якісна оцінка природних ресурсів та природних умов: балансові, промислові, геологічні та прогнозні запаси сировини й палива. Характеристика природно-ресурсного потенціалу економічних районів, їх сировинних, паливних, біологічних, земельних, водних, рекреаційних та інших ресурсів. Ресурсозбереження як головний напрям використання природно-ресурсного потенціалу. Основні шляхи ресурсозбереження та їх практичне освоєння. Вторинні ресурси, їх класифікація та економічна оцінка. Екологічні проблеми України. Охорона довкілля. Раціональне природокористування. Народонаселення та його роль у розвитку і територіальній організації народного господарства. Кількість населення. Регіональні особливості відтворення населення. Демографічні проблеми. Територіальне розміщення. Кількість, динаміка і густота населення різних районів. Міграція населення та її види. Регіональні особливості та відмінності у рівні життя населення. Національний склад населення і його територіальні особливості. Міське та сільське населення. Міські агломерації. Обмеження зростання великих міст. Урбанізація та проблеми довкілля. Пріоритетність розвитку малих і середніх міст. Трудові ресурси. Структура і розподіл за видами зайнятості, сферами виробництва, галузями народного господарства і економічними районами. Трудовресурсна ситуація та її регіональні особливості. Аналіз балансу трудових ресурсів. Ринок праці. Забезпечення ефективної зайнятості.

Тема 9 Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.

Міжгалузеві промислові комплекси як основа функціональної структури народного господарства України. Територіальний поділ праці. Територіально-виробничі комплекси в системі економічного районування, їх типи. Структура територіально-виробничих комплексів: промислові, агропромислові, рекреаційні. Елементи територіальної структури народного господарства: крапкові, вузлові, ареальні, регіональні. Підприємство як базисна складова народного господарства. Форми суспільної організації виробництва. Глобалізація та регіоналізація як закономірності розвитку сучасної економіки. Транснаціональні корпорації. Вільні економічні зони.

Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем

Поняття регіону, регіональної економіки. Сутність і завдання регіональної політики, її види. Класичні та сучасні методи вирішення проблем регіональної економіки. Засоби регіональної політики та мікрополітики. Специфіка регіональних програм сталого розвитку, основні завдання. Цільові програми розвитку регіонів і галузей із частковим державним фінансуванням. Розробка регіональних галузевих програм, методологічні підходи.

Тема 11. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку

Державне регулювання регіональних відносин. Стратегія економічного розвитку регіонів, основні підходи до неї. Прогнозування та економічне програмування як стадії державного планування. Поняття та особливості проблемних регіонів. Якісні показники проблемних регіонів. Депресивні регіони. Прикордонні регіони: макро-, мезо-, мікрорівень. Вільні економічні зони. Державне регулювання регіональних відносин. Стратегія економічного розвитку регіонів, основні підходи до неї. Прогнозування та економічне програмування як стадії державного планування. Поняття та особливості проблемних регіонів. Якісні показники проблемних регіонів. Депресивні регіони. Прикордонні регіони: макро-, мезо-, мікрорівень. Вільні економічні зони. Специфіка регіональних програм сталого розвитку, основні завдання. Цільові програми розвитку регіонів і галузей із частковим державним фінансуванням. Розробка регіональних галузевих програм, методологічні підходи.

Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури

Міжнародний поділ праці. Місце України у світовому територіальному поділі праці. Об'єктивні передумови розширення зовнішньоекономічних зв'язків, що випливають з необхідності поглиблення міжнародного поділу праці, інтересів зміцнення незалежності України. Зовнішньоекономічні зв'язки як один з найважливіших засобів економії суспільної праці. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків. Зовнішня торгівля: структура, тенденції розвитку (в цілому та по окремих групах країн). Зовнішньоекономічний баланс України. Територіальна і товарна структура експорту та імпорту. Поліпшення структури торгівлі. Встановлення прямих зв'язків підприємств України з промисловими й комерційними фірмами зарубіжних країн. Створення спільних підприємств і міжнародних об'єднань за участю українських та іноземних організацій, фірм, управлінь. Проблеми іноземного інвестування і створення вільних економічних зон в Україні. Об'єктивні передумови необхідності економічного співробітництва України з країнами – членами СНД: історичні, політичні, природні, економічні, науково-технічні, культурні, військово-стратегічні, соціальні, демографічні, екологічні, транспортні. Форми і напрями економічних зв'язків та співробітництва. Спільний економічний простір.

Еквівалентність обміну. Удосконалення зв'язків та співробітництва в умовах ринкових відносин. Проблеми та перспективи розвитку економічних зв'язків та співробітництва України з країнами — членами ЄС.

Тема 13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил.

Сталий розвиток – це динамічна і зрівноважена суспільно-природна взаємодія (виробнича, соціальна, екістична тощо), яка забезпечує економічний прогрес, екологічний і соціальний добробут та безпеку на основі досконалої системи територіального управління і економічних методів природокористування. Структурна перебудова господарства на основі інноваційної моделі розвитку як результат дії закону спадної продуктивності ресурсів природи. Якісне технологічне оновлення виробництва і згортання ресурсо- та енергомістких галузей забезпечать підвищення продуктивності суспільної праці, економію ресурсів природи та зростання екологічного і матеріального добробуту. Ієрархічність та емергентність досягнення параметрів сталого розвитку, яка впливає з закону глобальної рівноваги. Пропорційність і збалансованість як прояв закону економічної рівноваги.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Екологія.

Тема 14. Наукові засади раціонального природокористування.

Природокористування як об'єктивно зумовлений процес залучення людиною природних ресурсів до виробничої і невиробничої діяльності, їх відтворення та охорону. Класифікація основних видів природокористування. Функціональний підхід (комплексний) до класифікації природокористування. Стратегічні напрями природоохоронної діяльності. Принцип єдності охорони природи та її раціонального використання. Планомірність використання природних ресурсів. Оптимальність у використанні природних ресурсів. Науково обґрунтоване поєднання територіального і галузевого управління природоохоронною роботою. Державна підсистема використання природних ресурсів. Повноваження Міністерства сільського господарства і продовольства України в галузі охорони природи та раціонального природокористування.

Тема 15. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації.

Екологічний моніторинг як інформаційна система спостережень, оцінки й прогнозу змін у стані навколишнього середовища, створена з метою виділення антропогенної складової цих змін на тлі природних процесів. Напрямки діяльності екологічного моніторингу. Контроль екологічний як діяльність державних органів, підприємств і громадян по дотриманню екологічних норм і правил. Законодавчі основи екологічного контролю.

Класифікація екологічного моніторингу. Механізм реалізації системи екологічного моніторингу. Структура державного екологічного моніторингу.

Тема 16. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища

Завдання та проблеми економіки природокористування. Поняття економічного механізму охорони навколишнього середовища. Екологічні стандарти й нормативи. Комплекс заходів з економічного стимулювання охорони навколишнього середовища. Планування та фінансування природоохоронних підприємств. Встановлення лімітів використання природних ресурсів, викидів і скидів забруднюючих речовин у навколишнє середовище і розміщення відходів. Встановлення нормативів сплати й розмірів платежів за використання природних ресурсів, викиди та скиди забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище, розміщення відходів та інші види шкідливої взаємодії. Надання підприємствам, закладам та організаціям, а також громадянам податкових, кредитних та інших пільг при впровадженні ними маловідходних і ресурсозберігаючих технологій та нетрадиційних видів енергії, здійсненні інших ефективних заходів з охорони навколишнього середовища. Відшкодування в установленому порядку шкоди, яка була завдана навколишньому середовищу й здоров'ю людини.

Тема 17. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності.

Показники економічної і соціальної ефективності природо-охоронних заходів. Визначення економічної і соціальної ефективності природо-охоронних заходів. Економічна і соціальна ефективність безвідходних і маловідходних технологій. Поняття економічного ефекту. Економічне обґрунтування природоохоронних заходів. Екологічний рівень природоохоронних заходів. Соціально-економічний рівень природоохоронних програм. Економічне обґрунтування екологічних програм. Загальна економічна ефективність природоохоронних витрат. Чистий економічний ефект природоохоронних заходів. Загальний критерій екологічності технологічного процесу.

Тема 18. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища.

Процес "Навколишнє середовище для Європи". Конвенція "Про доступ до інформації, участь громадськості в прийнятті рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища". Основні положення світового досвіду і міжнародного співробітництва у сфері охорони навколишнього природного середовища.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Регіональна економіка.

1. Предмет, метод і завдання дисципліни – 1 година

- 1.1 Організація навчального курсу та особливості контролю успішності студентів по дисципліні.
- 1.2 Визначення предмета і об'єкта науки РПС.
- 1.3 Територіальний поділ праці і розміщення продуктивних сил.
- 1.4 Місце курсу в системі наукових дисциплін.
- 1.5 Методологічні основи курсу.
- 1.6 Наукові методи досліджень РПС.
- 1.7 Завдання і структура курсу РПС.
- 1.8 Проблеми розміщення продуктивних сил.

2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та територіальна організація господарства.– 2 години

- 2.1 Сутність економічних законів і закономірностей.
- 2.2 Закономірності розміщення продуктивних сил.
- 2.3 Принципи розміщення суспільного виробництва.
- 2.4 Основні фактори і критерії, що впливають на розміщення продуктивних сил.

3. Економічне районування та територіальна організація господарства – 2 години

- 3.1 Сутність економічного району та об'єктивний характер його формування.
- 3.2 Основні районоутворюючі фактори.
- 3.3 Принципи і критерії виділення великих економічних районів, їх основні типи.
- 3.4 Мережа економічних районів України та практичне значення економічного районування

4. Регіон у системі територіального поділу праці – 1 година.

- 4.1. Сутність поняття «територіальний поділ праці».
- 4.2. Різновиди територіального.
- 4.3. Структура господарства регіону та характеристика її видів.

5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики. – 2 години.

- 5.1 Сутність державної економічної політики, її мета та завдання.
- 5.2 Основні принципи державної регіональної економічної політики, її метата завдання.
- 5.3 Сучасна концепція РПС і регіональної економіки та особливості РПС за умов ринкової економіки.
- 5.4 Перспективи розвитку регіонів України.

5.5 Наукові методи аналізу розміщення і територіальної організації НГ.

6. Механізм реалізації регіональної економічної політики. – 2 години

6.1. Складові елементи механізму реалізації державної регіональної економічної політики.

6.2. Сучасна концепція розміщення продуктивних сил.

6.3. Фінансове регулювання регіонального розвитку.

7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах – 1 година

7.1. Економіка країни як єдиний народногосподарський комплекс.

7.2. Значення агропромислового комплексу (АПК) в народному господарстві.

7.3. Пріоритетність вирішення продовольчої проблеми.

7.4. Галузева структура АПК. Форми організації виробництва в АПК.

8. Природний та трудовий потенціал України - 2 години.

8.1. Сутність природно-ресурсного потенціалу та його структура.

8.2. Кількісна і якісна оцінка природних ресурсів та природних умов.

8.3. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України та регіонів.

8.4. Ресурсозбереження – головний напрям використання природно-ресурсного потенціалу.

8.5. Народонаселення та його роль у розвитку і територіальній організації народного господарства.

8.6. Кількість населення. Регіональні особливості відтворення населення.

8.7. Демографічні проблеми. Кількість, динаміка і густота населення різних районів

9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення. – 2 години

9.1. Міжгалузеві промислові комплекси як основа функціональної структури народного господарства України.

9.2. Територіально-виробничі комплекси в системі економічного районування, їх типи.

9.3. Структура територіально-виробничих комплексів.

10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем – 2 години.

10.1. Поняття регіону, регіональної економіки.

10.2. Сутність і завдання регіональної політики, її види..

10.3. Класичні та сучасні методи вирішення проблем регіональної економіки.

11. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку – 2 години.

11.1. Стратегія економічного розвитку регіонів, основні підходи до неї..

Суть, роль і місце ПЕК в НГК України.

11.2. Прогнозування та економічне програмування як стадії державного планування.

11.3. Поняття та особливості проблемних регіонів. Депресивні регіони

11.4. Якісні показники проблемних регіонів.

11.5. Прикордонні регіони: макро-, мезо-, мікрорівень.

11.6. Вільні економічні зони.

12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури – 1 година

12.1. Місце України у світовому територіальному поділі праці.

12.2. Об'єктивні передумови розширення зовнішньоекономічних зв'язків, що впливають з необхідності поглиблення міжнародного поділу праці, інтересів зміцнення незалежності України.

12.3. Зовнішньоекономічні зв'язки як один з найважливіших засобів економії суспільної праці.

12.4. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків.

13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил - 1 година

13.1. Сталий розвиток – як динамічна і зрівноважена суспільно-природна взаємодія (виробнича, соціальна, екістична тощо), яка забезпечує економічний прогрес, екологічний і соціальний добробут та безпеку на основі досконалої системи територіального управління і економічних методів природокористування.

13.2. Структурна перебудова господарства на основі інноваційної моделі розвитку як результат дії закону спадної продуктивності ресурсів природи.

Модульний контроль №1 - 2 години

Змістовий модуль 2 Екологія.

14. Наукові засади раціонального природокористування. – 1 година

14.1. Природокористування як об'єктивно зумовлений процес залучення людиною природних ресурсів до виробничої і невиробничої діяльності, їх відтворення та охорону.

14.2. Класифікація основних видів природокористування.

14.3. Функціональний підхід (комплексний) до класифікації природокористування.

14.4. Стратегічні напрями природоохоронної діяльності.

14.5. Принцип єдності охорони природи та її раціонального використання. Планомірність використання природних ресурсів.

14.6. Оптимальність у використанні природних ресурсів.

14.7. Науково обґрунтоване поєднання територіального і галузевого управління природоохоронною роботою.

15. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації. – 2 години

15.1. Екологічний моніторинг як інформаційна система спостережень, оцінки й прогнозу змін у стані навколишнього середовища, створена з метою виділення антропогенної складової цих змін на тлі природних процесів.

15.2. Напрямки діяльності екологічного моніторингу.

15.3. Контроль екологічний як діяльність державних органів, підприємств і громадян по дотриманню екологічних норм і правил.

16. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища – 2 години

16.1. Завдання та проблеми економіки природокористування.

16.2. Поняття економічного механізму охорони навколишнього середовища.

16.3. Екологічні стандарти й нормативи.

16.4. Комплекс заходів з економічного стимулювання охорони навколишнього середовища.

16.5. Планування та фінансування природоохоронних підприємств

17. Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності. – 2 години

17.1. Показники економічної і соціальної ефективності природо-охоронних заходів.

17.2. Визначення економічної і соціальної ефективності природо-охоронних заходів.

17.3. Економічна і соціальна ефективність безвідходних і маловідходних технологій.

17.4. Поняття економічного ефекту.

17.5. Економічне обґрунтування природоохоронних заходів.

18. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища. – 1 година

18.1. Процес “Навколишнє середовище для Європи”.

18.2. Конвенція “Про доступ до інформації, участь громадськості в прийнятті рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища”.

Модульний контроль №2 - 2 години

№ роботи	Тема	К-сть год.	К-сть балів	Обладнання, матеріали, прилади ТЗН, література	Форми контролю
1	Предмет, метод і завдання дисципліни	1	3	Методичні вказівки кафедри Літ-ра: 1, 2, 7, 8	Опитування
2	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та територіальна організація господарства	1	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 1, 2, 10	Опитування
3	Економічне районування та територіальна організація господарства.	2	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 1, 2, 7, 15	Опитування
4	Регіон у системі територіального поділу праці.	1	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 6, 9, 10	Опитування
5	Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	2	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 6, 9, 10	Опитування
6	Механізм реалізації регіональної економічної політики	1	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 4,6, 7, 11	Опитування
7	Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	1	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 4,9, 10, 12	Опитування
8	Природний та трудоворесурсний потенціал України	2	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 1,2,13,15	Опитування
9	Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку	2	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 7, 8, 15	Опитування

	розміщення.				
10	Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	1	3	вказівки кафедри Літ-ра: 1, 2, 7, 8	Опитування
11	Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	2	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 1, 3, 5, 15	Опитування
12	Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	1	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 7, 13	Опитування
13	Фактори сталого розвитку продуктивних сил	1	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 7, 10,12	Опитування
	ПМК №1	2	5	-	Тестовий контроль
14	Наукові засади раціонального природокористування	1	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 1, 2, 7, 8	Опитування
15	Екологічний моніторинг і система екологічної інформації.	2	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 1, 7, 8	Опитування
16	Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища	2	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 4, 6, 14	Опитування
17	Економічна і соціальна ефективність природоохоронної діяльності.	2	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 1, 4, 8	Опитування
18	Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища.	1	3	методичні вказівки кафедри Літ-ра: 1, 4, 8,10	опитування
	ПМК № 2	2	5	-	Тестовий

					контроль
	Разом	30	64	-	

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Опрацювання матеріалу лекцій, засвоєння термінів термінологічного словника – 30 годин.

Підготовка до семінарських занять – 30 годин:

- опрацювання основної літератури;
- підготовка відповідей на основні питання;
- обміркування питань для обговорення;
- опрацювання питань, винесених на самостійну підготовку;
- виконання завдань для самоперевірки знань.

Підготовка до підсумкового контролю змістових модулів – 12 годин (ПМК1 – 6 годин, ПМК 2 – 6 годин).

Питання, винесені на самопідготовку

Тема 1.

1. Теорії та концепції розміщення продуктивних сил та регіональної економіки.
2. Наукові методи аналізу розміщення продуктивних сил і рівнів економічного розвитку регіонів.

Тема 2.

1. Критерії розміщення продуктивних сил.

Тема 3.

1. Значення природного і історичного факторів у формуванні економічних районів.

Тема 4.

1. Перспективи розвитку регіонів України

Тема 5.

1. Збалансованість розвитку в контексті сталого розвитку.
2. Примноження національного багатства країни.

Тема 6.

1. Схеми – прогнози та державні програми розвитку й розміщення продуктивних сил України, економічних районів і областей на тривалу перспективу.

Тема 7.

1. Основні напрями поліпшення розміщення продуктивних сил у перспективі.
2. Зрушення у галузевій структурі народного господарства під впливом соціальної переорієнтації та технологічного прогресу.

Тема 8.

1. Пріоритетність розвитку малих і середніх міст.
2. Структура і розподіл за видами зайнятості, сферами виробництва, галузями народного господарства і економічними райо-нами.
3. Трудоресурсна ситуація та її регіональні особливості.

Тема 9.

1. Підприємство як базисна складова народного господарства. Форми суспільної організації виробництва.
2. Глобалізація та регіоналізація як закономірності розвитку сучасної економіки.
3. Транснаціональні корпорації.

Тема 10.

1. Класичні та сучасні методи вирішення проблем регіональної економіки.
2. Засоби регіональної політики та мікрополітики.

Тема 11.

1. Специфіка регіональних програм сталого розвитку, основні завдання.
2. Цільові програми розвитку регіонів і галузей із частковим державним фінансуванням.
3. Розробка регіональних галузевих програм, методологічні підходи.

Тема 12.

1. Об'єктивні передумови необхідності економічного співробітництва України з країнами – членами СНД: історичні, політичні, природні, економічні, науково-технічні, культурні, військово-стратегічні, соціальні, демографічні, екологічні, транспортні. Форми і напрями економічних зв'язків та співробітництва.
2. Спільний економічний простір.

Тема 13.

1. Пропорційність і збалансованість як прояв закону економічної рівноваги.

Тема 14.

1. Законодавчі основи екологічного контролю.
2. Класифікація екологічного моніторингу.

Тема 15.

- 1.Механізм реалізації системи екологічного моніторингу.
- 2.Структура державного екологічного моніторингу.

Тема 16.

1. Встановлення нормативів сплати й розмірів платежів за використання природних ресурсів, викиди та скиди забруднюючих речовин в навколишнє природне середовище, розміщення відходів та інші види шкідливої взаємодії.

Тема17.

1. Загальна економічна ефективність природоохоронних витрат.
2. Чистий економічний ефект природоохоронних заходів.
3. Загальний критерій екологічності технологічного процесу.

Тема 18.

1. Основні положення світового досвіду і міжнародного співробітництва у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Теми лекцій, які виносяться на самостійне вивчення.

Тема. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах.

Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах. . Форми організації виробництва в АПК. Територіальна організація АПК України: спеціалізовані та інтегральні АПК. Значення транспорту в народному господарстві. Вплив на розміщення продуктивних сил та формування раціональних господарських зв'язків. Умови і чинники, що впливають на формування і розміщення транспортної мережі, обсяг та структуру вантажообороту. Вплив науково-технологічного прогресу на розвиток та розміщення галузей комплексу. Потенціал соціальної сфери. Соціально-культурні галузі: освіта, культура, охорона здоров'я. Матеріально-побутові галузі: торгівля, громадське харчування, побутове обслуговування, житлово-комунальне господарство. Основні напрями поліпшення розміщення продуктивних сил у перспективі.

Тема. Фактори сталого розвитку продуктивних сил

Структурна перебудова господарства на основі інноваційної моделі розвитку як результат дії закону спадної продуктивності ресурсів природи. Якісне технологічне оновлення виробництва і згортання ресурсо- та енергомістких галузей забезпечать підвищення продуктивності суспільної

праці, економію ресурсів природи та зростання екологічного і матеріального добробуту. Ієрархічність та емергентність досягнення параметрів сталого розвитку, яка впливає з закону глобальної рівноваги. Пропорційність і збалансованість як прояв закону економічної рівноваги.

Тема. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища.

Процес “Навколишнє середовище для Європи”. Конвенція “Про доступ до інформації, участь громадськості в прийнятті рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища”. Основні положення світового досвіду і міжнародного співробітництва у сфері охорони навколишнього природного середовища. Об’єктивні передумови економічного співробітництва України з країнами – членами СНД: історичні, політичні, природні, економічні, науково-технічні, культурні, військово-стратегічні, соціальні, демографічні, екологічні, транспортні. Форми і напрями економічних зв’язків та співробітництва. Загальний економічний простір. Еквівалентність обміну. Удосконалення зв’язків та співробітництва в умовах ринкових відносин.

16. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Індивідуальна робота (12 годин) передбачає виконання конкретизованого завдання у письмовій формі, яка підлягає самостійному оцінюванню:

- a. складання кросвордів, ребусів тощо (з використанням 15-20 категорій курсу);
- b. написання рефератів (обсягом 10-15 сторінок, структурованим за планом, з використанням наведеного списку літератури);
- c. розрахункове завдання.

З кожного змістового модуля студент може виконати тільки один вид індивідуальної роботи за власним вибором.

Тематика рефератів

1. Економічні закони і закономірності розміщення продуктивних сил.
2. Принципи і фактори розміщення продуктивних сил.
3. Основні фактори і критерії, що впливають на РПС і регіональну економіку.
4. Основні районоутворюючі фактори та принципи і критерії виділення економічних районів.
5. Сутність державної економічної політики, її мета і завдання та механізм її реалізації.
6. Мережа економічних районів України та практичне значення економічного районування.
7. Сучасна концепція РПС і наукові методи аналізу розміщення: територіальної організації НГ.

8. Роль населення у розвитку продуктивних сил і регіональної економіки та територіальної організації НГ.
9. Трудоресурсна ситуація і її регіональні особливості та ринок праці і забезпечення продуктивної зайнятості.
10. Земельні ресурси України та проблеми їх раціонального використання.
11. Сутність природно-ресурсного потенціалу і його структура та оцінка природних ресурсів і природних умов.
12. Науково-технічний потенціал України: сучасний стан та особливості територіальної організації.
13. Промисловість України і форми її територіальної організації.
14. Народного господарський комплекс України і його структура.
15. Основні проблеми розвитку і розміщення НГ України.
16. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.
17. Виробництво товарів народного споживання, сучасний стан та особливості розміщення.
18. Харчова промисловість України.
19. Структура, сучасний стан та особливості розміщення чорної металургії України.
20. Кольорова металургія України, сировинна база, особливості розміщення і розвитку.
21. Хімічний комплекс України, стан і перспективи розвитку.
22. Паливно-енергетичний комплекс, його структура та проблеми і перспективи розвитку.
23. Паливно-енергетичний баланс та його структура.
24. Нафтова та нафтопереробна промисловість України.
25. Вугільна промисловість України.
26. Газова промисловість України.
27. Енергетика України, проблеми та перспективи її розвитку.
28. Металургійний комплекс України, проблеми і перспективи розвитку.
29. Машинобудівний комплекс України, проблеми і перспективи розвитку.
30. Агропромисловий комплекс України, його структура, проблеми та перспективи розвитку.
31. Розвиток і розміщення виробництва продукції галузі рослинництва.
32. Розміщення і стан виробництва продукції галузі тваринництва в Україні.
33. Транспортний комплекс України, його структура, проблеми та перспективи розвитку.
34. Соціальний комплекс України, його структура і стан розвитку.
35. Будівельний комплекс України, його структура і стан розвитку.
36. Лісопромисловий комплекс України, його структура, проблеми та перспективи розвитку.
37. Експортний потенціал і імпорт України.
38. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків України.
39. Придніпровський економічний район.
40. Донецький економічний район.
41. Причорноморський економічний район.

42. Центральний економічний район.
43. Економіка України в системі міжнародного поділу праці.
44. Екологічні проблеми економічного розвитку України.
45. Трудові ресурси України.
46. Спеціальні (вільні) економічні зони України і передумови їх формування.
47. Вплив зовнішньоекономічних зв'язків на розміщення продуктивних сил і регіональну економіку.

Розрахункові завдання

1. Природо-ресурсний та трудовий потенціал України.

Визначити загальну чисельність населення, в тому числі сільського і міського в кожному економічному районі та частку цього населення району в країні. Розрахувати вікову структуру населення і демографічну ситуацію в країні та економічних районах, зробити відповідний аналіз та висновки.

2. Господарський комплекс України.

Визначити питому вагу галузей промисловості у загальному обсягу виробленої продукції, загальну чисельність робітників та вартість основних виробничих фондів. Зробити короткий аналіз та відповідні висновки. Визначити і проаналізувати динаміку посівної площі, валових зборів і урожайності зернових культур, овочів, картоплі та плодів і ягід в економічних районах України, а також динаміку виробництва основних видів продукції тваринництва і продуктивності тварин. Розрахувати виробництво основних видів продукції сільського господарства (рослинництва і тваринництва) на душу населення в розрізі економічних районів і країни. На основі проведених розрахунків зробити відповідні висновки.

3. Характеристика продуктивних сил економічних районів України.

Розрахувати за даними статистичної звітності загальну площу території, кількість населення і розмір ВВП економічних районів України. Визначити долю і місце кожного із них за цими показниками в країні та густоту населення на 1 км² в кожному економічному районі. На основі отриманих даних зробити короткий аналіз і висновки.

4. Зовнішньоекономічні зв'язки України.

Розрахувавши загальну суму експорту і імпорту нашої країни за останні 3 роки та їх структуру по видам продукції, визначити сальдо зовнішньоекономічної діяльності країни. Провести короткий аналіз та зробити відповідні висновки.

17. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- a. Лекції з метою актуалізації опорних знань, із застосуванням структурнологічних схем, узагальнень, побудовою графіків;

- b. самостійна робота з підручником, опорним конспектом лекцій, довідковою літературою;
- c. відповідь на основні питання семінарського та практичного заняття;
- d. колективне обговорення проблемних питань;
- e. самостійна робота над виконанням завдань для самоперевірки знань;
- f. виконання завдань письмового поточного контролю по темі під час аудиторних занять;
- g. виступ з доповіддю по реферату чи повідомленням по темі;
- h. виконання індивідуального завдання.

18.МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

- a. Поточне тестування на основі усного опитування;
- b. поточне тестування на основі короткої письмової роботи по темі під час аудиторних занять;
- c. оцінювання виконаної індивідуальної роботи;
- d. модульний поточний контроль знань;
- e. оцінювання захисту рефератів.

19.РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

МОДУЛЬ 1 (поточне тестування)	Змістовий модуль 1	44	T1	3
			T2	3
			T3	3
			T4	3
			T5	3
			T6	3
			T7	3
			T8	3
			T9	3
			T10	3
			T11	3
			T12	3
			T13	3
	ПМК №1			5
Змістовий модуль 2	20	T14	3	
		T15	3	
		T16	3	
		T17	3	
		T18	3	
ПМК №2			5	

	Самостійна та індивідуальна робота	3
		3
	Іспит	30
	СУМА	100

ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

Кредит, наданий у робочому навчальному плані певному модулю (навчальній дисципліні, або розділу навчальної дисципліни), вважається зарахованим тільки в разі академічної успішності студента).

Академічна успішність визначається оцінкою за 100 бальною шкалою і розглядається як підсумок балів, отриманих студентом на опорних контрольних зрізах знань навчального матеріалу відповідно до складу змістових модулів. Терміни проведення опорних контрольних зрізів встановлюються програмою курсу дисципліни і затверджуються графіком навчального процесу.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за заліковий модуль, надається структурою залікового кредиту, а реальна кількість отриманих балів реєструється викладачем у відомості поточного контролю навчальної роботи студента і додатках до індивідуального плану відповідно до певної дисципліни.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Загальна оцінка складається з оцінок, одержаних на семінарських заняттях, поточних контролях, за індивідуальну та самостійну роботу.

Критерії оцінювання наступні:

Семінарські заняття

3 бали – тема розкрита в повному обсязі, пояснено зміст основних категорій теми - 100% поточної кількості балів

2 бали - тема розкрита в повному обсязі, пояснено зміст основних категорій теми.

1 бали – тема розкрита не в повному обсязі, суттєво порушена логіка викладення матеріалу, мають місце помилки у визначенні основних категорій теми.

0 балів – тема не розкрита.

Самостійна робота

Максимальна кількість – 3 бали – присвоюється студенту за умови написання та захисту рефератів, та відповідей на питання за темами, передбаченими для самостійного вивчення

Індивідуальна робота

Максимальна кількість – 3 бали – присвоюється студенту за умови повноцінного виконання будь-якого з вищевказаних видів робіт - складання кросвордів, ребусів тощо (з використанням 15-20 категорій курсу); написання рефератів (обсягом 10-15 сторінок, структурованим за планом, з використанням наведеного списку літератури); виконання розрахункового завдання.

Переведення підсумкової оцінки академічної успішності в балах до показників за державною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та до шкали оцінювання, що прийнята в ECTS та наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала оцінювання студентів прийнята в ECTS

Визначення показника за державною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	Оцінка за 100-бальною шкалою	ECTS оцінка
Відмінно	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
Добре	Дуже добре – вище середнього рівня із кількома помилками	85-89	B
	Добре – взагалі вірна робота з певною кількістю грубих помилок	75-84	C
Задовільно	Задовільно – зі значною кількістю недоліків	70-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-69	E
незадовільно	Незадовільно – з можливістю повторного складання	35-59	FX
	Незадовільно – з обов’язковим повторним курсом	<35	F

Шкала оцінювання студентів по дисципліні в цілому

Оцінка за шкалою ECTS	Шкала рейтингу ТДАТУ	Оцінка національною (чотирибальною) шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (добре) – дозволяється перескладання на більш високу оцінку (A)
C	75-81	4 (добре) – перескладання на більш високу оцінку не дозволяється
D	67-74	3 (задовільне) – дозволяється перескладання на більш високу оцінку, але не вище C
E	60-66	3 (задовільно) – перескладання на більш високу оцінку не дозволяється
FX	35-59	2 (незадовільно) – дозволяється перескладання на більш високу оцінку, але не вище E
F	0-34	2 (незадовільно) – з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Перездача результатів оцінки засвоєння навчального матеріалу 1 змістового модуля дозволяється протягом 1 календарного місяця з моменту закінчення атестації. Щодо перездачі результатів атестації по 2 змістовому модулю, то ця процедура переноситься на період екзаменаційної сесії.

20. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

НМК дисципліни, у тому числі:

- a. опорний конспект лекцій;
- b. методичні вказівки до проведення семінарських та практичних робіт;
- c. методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи студентів.

21. ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р.

2. Закон України “Про іноземні інвестиції” від 14 вересня 1992 р.
3. Закон України “Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон в Україні” від 13 жовтня 1992 р.
4. Указ Президента “Про Північнокримську експериментальну зону Сиваш ” від 30 червня 1995 р.
5. Вільні економічні зони: Світовий досвід і Українська практика. Навч. посіб. За ред. Сівченко І.– К.: ЦУЛ, 2004. – 460 с.
6. Географія агропромислових комплексів. Пістун М.Д. та ін. Навчальний посіб. – К.: 1997.
7. Географія природно-ресурсного потенціалу України. Руденко В.П. – Львів: Світ, 1993.
8. Економіка регіонів (областей) України: Навч. посіб. За ред. Чернюк Л.Г. К.: ЦУЛ, 2002. – 650 с.
9. Економічне районування сфери відтворення робочої сили. Заяц Т.А. – К.: 1997.
10. Економіка природокористування. Руснак П.П. – К.: 1992.
11. Економічна і соціальна географія України з основами теорії. Паламарчук М.М. та ін. – К.: 1998.
12. Економічне регулювання сфери відтворення робочої сили. Заяц Т.А. – К.: 1997.
13. Економіка сільського господарства. Мацибора В.І. Підручник. – К.: Вища школа, 1994.
14. Экономика предприятий машиностроения в условиях перехода к рынку. Под ред. В.С. Клочко – Харьков, 1995.
15. Экологизация развития производительных сил Украины. Иванух Р.Ж. Экономика Украины. № 10. – 1992.
16. Экономическая география и регионалистика. Учебное пособие. За ред. Козьева И.А.: М.: 2005. – 336 с.
17. З досвіду економічного районування. Калитенко А.П. та ін. – К.: 1997.
18. Ліси України. Генсірук С.А. – К.: 1992.
19. Методологічні засади комплексного розвитку і розміщення продуктивних сил регіонів. – К.: Вища школа, 1998.
20. Організація управління лісопромисловим виробництвом. Бойко Т.М. Мет. вед. науч. сб. – К.: 1994.
21. Проблемы структурной перестройки Украины по транспортному комплексу. Под ред. Ю.М. Цветова. – К.: 1996.
22. Проблемы комплексного развития территории. Горленко И.А. и др. – К.: 1994.
23. Природно-ресурсний потенціал України. Руденко В.П. – К.: Либідь, 1994.
24. Пріоритети розвитку заради добробуту. Звіт Запорізької облдержадміністрації. – Запоріжжя, 2002.
25. Размещение производительных сил. Учебник. Авт. Кистанов В.В., Копылов П.В. и др. – М.: 1994.
26. Размещение производительных сил в Украине. Учеб. пособие. В.Б. Кудрявцев. – Симферополь, 1999.
27. Размещение производительных сил. Учеб. пособие. – М., 2004.
28. Размещение производительных сил. Уч. пособие Л.С. Дорошенко. – К.: МАУП, 1999.

29. Регионы Украины: проблемы развития. В.К. Симоненко. – К.: 1997.
30. Регіонально-цілісний підхід в економіці. Поповкін В.А. – К.: 1993.
31. Регіональне розселення: проблеми та перспективи. Доценко А.І. – К.: 1994.
32. Регіональна політика України. Під ред. Кордюкової Н.Г. – К.: Наукова Думка, 1995.
33. Розміщення продуктивних сил. Підручник за ред. Ковалевського В.В. К.: Либідь, 1996.
34. Розміщення продуктивних сил України. Підручник за ред. Качана Є.П. – К.: Вища школа, 1998.
35. Розміщення продуктивних сил України. Навч. метод. посібник Авт. С.І. Дорогунцов, Я.Б. Олійник та ін. – К.: КНЕУ, 2000.
36. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика. Навчальний посібник. Д.М. Стеченко. – К.: Віка, 2001.
37. Розміщення продуктивних сил. Тестові завдання. С.І. Дорогунцов, С.І. Іщук та ін. – К.: Знання, 1998.
38. Розміщення і регіональний розвиток продуктивних сил. – К.: 1999.
39. Розміщення продуктивних сил. Теоретично-методологічні основи. Іщук С.І. – К.: 1997.
40. Розміщення і регіональний розвиток продуктивних сил. Стеченко Д.М. – К.: 1999.
41. Розміщення виробництва товарів народного споживання в Україні. Навчальний посібник – К. 1992.
42. Розміщення продуктивних сил України. Навчальний посібник. За ред. Л.Г. Чернюк, Д.В. Клиновський – Київ: ЦУЛ, 2002.-470 с.
43. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: Навч. посіб.- 2-ге вид., випр. і доп. За ред. Стеченко Д.М. – К.: Вікар, 2002.-374 с.
44. Розміщення продуктивних сил України: Національна макроекономіка: Посібник. за ред. Заблицького Б.Ф. – К.: Академвидав, 2002. – 368 с.
45. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України: Підручник. за ред. Жук М.В., Круль. – К.: Кондор, 2004. – 296 с.
46. Розміщення продуктивних та регіональна економіка: Навч. посіб. за ред. Горбач Л.М. – К.: Кондор, 2004. – 344 с.
47. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка: Навчальний посібник / М.А. Хвесик, Л.М. Горбач, П.Л. Пастушенко. – К.: Кондор, 2005. – 342 с.
48. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка: Підручник / Т.А. Заяць, Ю.І. Пітюренко; Ред. Дорогунцова – К.: КНЕУ, 2005. – 988 с.
49. Соціально-економічна географія України. Навч. посібник За ред. О.І. Шаблія. – Львів, 1994.
50. Соціально-економічна географія світу. / За ред. Кузика С.П. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1998.
51. Свободные экономические зоны в современном мире. В.А. Дергачев – Одеса: Судоходство, 1996.
52. Спеціальні економічні зони. Теорія та практика. Пила В.І. та ін. Навч. посіб. – К.: 1998.
53. Статистичний щорічник України за 2001 рік – К.: Техніка, 2002.

54. Структурна трансформація промислового комплексу України. Коломійцев В.Б. – К.: 1997.
55. Стратегия развития производительных сил. Иванух Р. ж. Экономика Украины - № 6 – 1992.
56. Територіальна сегментація ринку праці України. Шаленко М.В. – К.: 1998.
57. Трудовой потенциал и занятость. Учебное пособ. Ким М.Н. – Харьков, 1993.
58. Територіально-виробничий комплекс і економічне районування, Іщук С.І. Метод. теорія. – К.: 1996.
59. Теоретичні основи регіональної економіки. Гопчієв О.Г. Навч. посіб. – К.: 1997.
60. Іновачійні форми регіонального розвитку: Навч. посіб. За ред. Стеченко Д.М. – К.: Кондор, 2002. – 254с.
61. Україна та її агропромисловий комплекс. Кристальний О.В. – К.: Урожай, 1993.
62. Формирование механизма территориальной организации трудовых ресурсов: теория и практика. – К.: 1992.

22.РЕСУРСИ

Бібліотека ТДАТА, м. Мелітополь, пр. Б. Хмельницького, 18
Міська бібліотека ім. Лермонтова, пл. Перемоги, 1
Джерела Інтернет